

КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ХАРКІВСЬКИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КНТЕУ

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ ТА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Fundamentals of Scientific Research in
Economics and Intellectual Property

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Навчальний рік	2020/2021
На якому курсі викладається	3
В якому семестрі (-ах) викладається	5
Обсяг дисципліни (годин / ECTS)	180/6
Тижневе навантаження	4 години
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни	Вибіркова

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Польова Тетяна Володимирівна
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат економічних наук, доцент
Кафедра	Економіки та обліку
Посада	Доцент
Профіль викладача	Google Scholar / ORCID / ResearchGate
Контактна інформація	t.polova@knute.edu.ua

Анотація

Дисципліна «Основи наукових досліджень в економіці та інтелектуальної власності» передбачає опанування студентами систематизованого комплексу знань про загальні принципи, форми та методи проведення наукових досліджень в галузі економіки, придбання навичок проведення самостійних досліджень в напрямку покращення ефективності функціонування суб'єктів господарювання, захисту власних авторських прав на здійснені результати досліджень та охорони інтелектуальної власності.

Дисципліна закладає основи критичного мислення, творчого підходу, праці з багатоваріантністю робочих гіпотез щодо розв'язання сучасних проблем у галузі економіки з урахуванням необхідності задоволення інтересів споживачів інформації.

Мета дисципліни

Формування знань та вмінь, що створюють необхідне організаційне, методичне та правове підґрунтя для здійснення фахової дослідницької роботи, презентації її результатів, охорони і захисту майнових та немайнових прав автора об'єкта інтелектуальної власності.

У результаті вивчення дисципліни студент буде

знати:

- як обґрунтувати актуальність проблеми економічного дослідження;
- прийоми відбору, аналізу й обробки наукової та економічної інформації;
- принципи організації та методи проведення досліджень з економіки;
- стадії науково-дослідної роботи у галузі економіки;
- тонкощі правильного оформлення результатів наукових досліджень;
- засади організації НДР в Україні;
- права та обов'язки власників прав інтелектуальної власності та інших учасників авторсько-правових відносин;
- способи цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності;
- основні форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

вміти:

- формулювати завдання наукового економічного дослідження і робочі гіпотези;
- працювати з масивом публікацій із фахової дисципліни: вести пошук, накопичення та обробку наукової та інформації,
- шукати необхідну економічну інформацію;
- обирати методологічну основу дослідження;
- обирати комплекс методик для дослідження обраного предмету;
- проводити обробку та інтерпретацію емпіричних даних;
- аргументувати інтерпретацію отриманих даних, виявляти економічні тенденції, формулювати висновки;
- аргументовано доводити власну точку зору та брати участь у наукових дискусіях;
- оформлювати наукові звіти, представляти результат дослідження на наукових конференціях;
- поважати та захищати авторське право;
- розуміти загальні принципи правової охорони об'єктів інтелектуальної власності;
- захищати порушені права інтелектуальної власності передбаченими чинним законодавством способами та у встановлених формах.

Передумови вивчення дисципліни

Для успішного освоєння дисципліни необхідні знання з основ філософії, правознавства, економіки та фінансів підприємств та економічного аналізу.

Програма дисципліни

Тема 1. Наука як дослідницька діяльність. Види наукової продукції, форми наукової роботи
Розвиток науки, її зміст і функції. Завдання науки, її об'єкт, суб'єкти. Фінансування наукових досліджень в Україні. Класифікація наук. Основні галузі наук в Україні. Організаційна основа науки, наукові сектори. Фінансування науки. Наукова сфера та потенціал Харківського регіону. Розподіл наук за спрямованістю і відношенням до практики. Структура науки як системи знань. Характеристика і особливості наукової продукції. Види наукової діяльності студентів, її актуальність за сучасних вимог розвитку вищої освіти. Мета і завдання студентської наукової роботи. Основні характеристики форм наукової роботи студентів.

Тема 2. Основи методології наукового економічного дослідження

Наукове дослідження як процес, його мета, класифікація наукових досліджень. Теоретичний та емпіричний рівні економічного дослідження.

Факти як елементи структури емпіричного рівня дослідження. Стадії емпіричного рівня дослідження і методи йому притаманні. Методи теоретичного дослідження і їх особливості. Класифікація наукових методів за характером пізнавальної діяльності.

Поняття методології науки, її головна мета та функції. Поняття «метод» і «методика» та їх взаємозв'язок і відмінність у рамках наукового дослідження. Розподіл методів наукового пізнання за ступенем загальності та сферою застосування. Діалектика, як фундаментальний науковий принцип і метод пізнання.

Тема 3. Теоретичні основи наукових досліджень в економіці

Етапи наукового дослідження – від творчого задуму до оформлення наукового результату. Формулювання мети, об'єкта і предмета дослідження. Наукова новизна. Теоретична і практична значущість отриманих результатів економічного дослідження.

Поетапна методика досліджень з економіки. Вимоги до обрання теми дослідження і обґрунтування її актуальності. Основні прийоми наукових узагальнень. Дотримання вимог відповідності висновків за результатами досліджень поставленим науковим завданням.

Правила організації наукового дослідження і праці дослідника. Характеристика основних принципів раціональної організації наукової діяльності. Основні особистісні якості дослідника і їх характеристика.

Тема 4. Основи наукової творчості

Процес наукового пізнання у підготовці наукової роботи з дотриманням системного характеру. Мовностилістична сторона наукової праці. Підвиди наукового стилю. Традиції, правила і вимоги до наукової мови. Реферування та анотування – як процеси аналітико-синтетичного опрацювання інформації. Правильність висловлювання власних міркувань.

Види редакційних норм до підготовки матеріалів публікацій. Правила оформлення ілюстративного матеріалу, таблиць, формул, інфографіка. Правила посилань і цитування для ідентифікації наукових поглядів. Антиплагіат. Етика дослідника нового часу. Професійна етика, моральні та ціннісні критерії наукової діяльності.

Тема 5. Інформаційне забезпечення наукових досліджень з економіки

Види і характеристика джерел інформаційного забезпечення. Класифікація джерел інформації. Науково-технічна інформація: роль, ознаки, функції. Економічна інформація у наукових дослідженнях.

Зв'язок дослідницької та інформаційної діяльності у процесі виконання наукового дослідження. Послідовність збору та вивчення літературних джерел. Стисле викладення опрацьованого матеріалу інформаційних джерел. Доступ до ресурсів спеціальних інформаційних служб.

Характеристика інформаційно-пошукових систем і їх види. Рекомендації щодо пошуку необхідної інформації на web-ресурсах. Етапи здійснення цього процесу.

Тема 6. Інтелектуальна діяльність та авторське право

Поняття інтелектуальної, творчої діяльності та її значення у економічному розвитку суспільства. Види інтелектуальної діяльності. Поняття інтелектуальної власності. Державне регулювання та управління у сфері інтелектуальної власності.

Сучасна доктрина права інтелектуальної власності та тенденції його розвитку.

Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності. Зміст авторського права, його об'єкти. Суб'єкти авторського права. Автор та його правонаступники. Співавторство. Роботодавець як суб'єкт авторського права. Строки чинності авторських прав. Передача майнових авторських прав. Захист авторських та суміжних прав. Форми захисту, способи захисту.

Особливості та політики дисципліни

Особливості організації освітнього процесу з дисципліни «Міжнародні готельні мережі» полягають у поєднанні традиційних і нетрадиційних методів викладання з використанням інноваційних технологій: лекції (тематичні, проблемні, лекції-дискусії); семінарські заняття (диспути, дискусії), практичні заняття (робота в малих групах, розв'язання творчих завдань і ситуацій).

Від студентів очікується регулярне відвідування лекційних та практичних занять згідно з розкладом, опрацювання рекомендованих основних і додаткових джерел інформації, виконання індивідуальних практичних завдань. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу та адміністрацією факультету.

Форми та методи оцінювання

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЕКТС відповідно до діючого [Положення про оцінювання результатів навчання студентів](#).

Поточний контроль (60 балів): 1) виконання кросвордів; 2) виконання творчих завдань науково-дослідного характеру; 3) вирішення навчальних завдань різного рівня складності; 4) поточне тестування на Порталі освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту (<https://edu.htei.kh.ua>).

Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (тестування, комплексний кросворд); завдання на оцінювання практичних навичок (творче завдання); завдання на оцінювання професійних вмінь (творче завдання, ситуаційне завдання).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Рекомендовані джерела інформації

1. Войтко С. В. Інтелектуальна власність для економістів : навчальний посібник / С. В. Войтко, І. О. Мікульонок. – Київ : Політехніка, 2016. – 192 с.

2. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація) : навчальний посібник / за редакцією А. А. Мазаракі. – Київ : Київський національний торговельно-економічний університет, 2011. – 296 с.
3. Іванова В. В. Інформаційне забезпечення економіки, заснованої на знаннях : монографія / В. В. Іванова. – Київ : Логос, 2011. – 277 с.
4. Кислий В. М. Організація наукових досліджень : навчальний посібник / В. М. Кислий. – Суми : Університетська книга, 2011. – 224 с.
5. Колесников О. В. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / О. В. Колесников. – 2-ге видання, виправлене та доповнене. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.
6. Методологія наукових досліджень : навчальний посібник / Н. М. Гаркуша, Т. В. Польова. – Харків: Харківський державний університет харчування та торгівлі. – 2-ге видання, виправлене і доповнене. – Харків, 2013. – 162 с.
7. Основи наукових досліджень в економіці : навчальний посібник / Н. М. Гаркуша, Т. В. Польова. – Харків : Стиль Издат, 2015. – 202 с.
8. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти : [навчальний посібник] / Є. І. Ходаківський, В. П. Якобчук, І. Л. Литвинчук. – Київ : Центр учбової літератури, 2014. – 274 с.